



**RAPORT**  
**privind vizita desfășurată la Penitenciarul București-Rahova**

**Sumar:**

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei la Penitenciarul București-Rahova este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

## 1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1) și a art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, o echipă de vizitare formată din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului și un reprezentant al unei organizații neguvernamentale, a efectuat la data de 9 iulie 2020, o vizită la Penitenciarul București-Rahova.

Vizita a fost anunțată și a avut ca obiective: ●consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante; ●verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19; ●verificarea implementării recomandărilor formulate în Raportul de vizită întocmit ca urmare a vizitei din anul 2018 la unitatea penitenciară menționată (spre exemplu: amenajarea la nivelul fiecărei secții de deținere a cel puțin unei camere care să corespundă nevoilor persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, coroborat cu Normativul pentru adaptarea clădirilor civile și a spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP051-2012-Revizuire NP051/2000, anexa Ordinului Ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189/2013; reevaluarea persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni psihice care refuză administrarea tratamentului psihotrop, în vederea stabilirii terapiei adecvate; examinarea zilnică de către medicul unității penitenciare a persoanelor private de libertate care execută sancțiunea disciplinară cu izolarea; implicarea persoanelor private de libertate în programe specifice de asistență psihologică, persoane care au fost sancționate cu izolarea, persoane care nu au participat la niciun program de intervenție psihologică de grup în perioada ultimilor ani de detenție și care ar putea beneficia de asistență psihologică în vederea reducerii recidivei comportamentale; înlocuirea saltelelor degradate și a celor cu dimensiuni mai mici decât cadrul patului cu saltele conform dispozițiilor art. 3 alin. (2) din Anexa nr. 2 din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017; respectarea art. 3 alin. (1) lit. b și lit. c din Anexa nr. 2 menționată, prin remedierea paturilor dezarticulate, a înălțimii dintre paturile suprapuse și montarea scării metalice pentru accesul la cel deal doilea pat; acordarea posibilității de a participa la activități lucrative unui număr cât mai mare de persoane private de libertate, prin identificarea unor angajatori care să îndeplinească cerințele legale); ●alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

La efectuarea vizitei au participat domnul **Alina Voicu** - jurist, doamna **Simona Miron** - asistent social și doamna **Alina Voicu** - medic, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului, precum și doamna **Alina Voicu** - reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Asociația Română pentru Transparență/Transparency Internațional România”.

Membrii echipei de vizitare au purtat discuții cu domnul **Denis Alexandru Darie** - director penitenciar, doamna **Luminița Medeșel** - director adjunct asistență psihosocială, domnul **Alina Voicu** - medic stomatolog, doamna **Alina Voicu** - medic medicină generală și doamna **Alina Voicu** - medic specialist psihiatru.

Având în vedere condițiile speciale impuse de starea de alertă, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 476/2020 privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României și măsurile care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 și în scopul desfășurării vizitei în cele mai bune condiții, au fost efectuate mai multe activități:

-anterior efectuării vizitei, membrii echipei de vizitare au participat la o instruire în care s-au prelucrat următoarele materiale: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19, Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19, Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Măsuri de electrosecuritate, Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, Ordinul nr. 3577/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă, Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă specifice activității desfășurate, Măsuri de traseu.

-tot anterior vizitei, pentru a reduce riscul îmbolnăvirii cu COVID-19, au fost solicitate unității penitenciare unele informații, ce au putut fi analizate din timp de către membrii MNP și, în acest fel, durata vizitei a fost redusă;

-la intrarea în penitenciar s-a efectuat triajul epidemiologic, prin verificarea simptomatologiei clinice preponderent respiratorie (tuse frecventă, strănut frecvent, stare generală modificată, rinoree etc.) a membrilor echipei de vizitare, a fost măsurată temperatura corporală a membrilor echipei de vizitare (toate persoanele având o temperatură situată sub 37,3° C), fiind completate în acest sens, de către membrii MNP, niște chestionare ce vizau aspectele menționate anterior, precum și aspecte cu privire la existența posibilității intrării în contact cu persoane suspecte sau care au fost infectate cu noul coronavirus;

-vizita a fost efectuată doar în spațiile din interiorul Penitenciarului București-Rahova care prezentau risc scăzut de infectare cu coronavirus SARS-CoV-2 (spre exemplu: birourile administrative, sectorul de vizite cu dispozitiv de separare);

-interviurile cu persoanele private de libertate, alese aleatoriu de către membrii MNP, au fost realizate la sectorul de vizită, cu dispozitiv de separare, fiind respectate atât confidențialitatea, cât și măsurile de siguranță și măsurile sanitare;

-la data efectuării vizitei, în vederea obținerii cât mai multor informații, au fost distribuite chestionare întocmite de MNP, atât persoanelor private de libertate, cât și personalului angajat al penitenciarului, aspect ce urmează a fi detaliat în cuprinsul prezentului raport. Chestionarul destinat persoanelor private de libertate viza condițiile de detenție curente și asistența asigurată acestora (juridică, medicală, psihosocială etc.), iar chestionarul destinat personalului angajat al penitenciarului se referea la situația din unitățile respective (spre exemplu: ce măsuri au fost adoptate pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19 în rândul personalului și a persoanelor private de libertate, cum au fost implementate recomandările transmise pe perioada stării de urgență, respectiv a stării de alertă, dificultăți întâmpinate etc.).

## 2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Din verificarea documentelor puse la dispoziție de către conducerea Penitenciarului București-Rahova, cât și din informațiile primite în contextul pandemiei de la reprezentanții unității penitenciare, au rezultat următoarele:

La data efectuării vizitei se aflau în custodia Penitenciarului București-Rahova un număr de 1.193 persoane private de libertate, capacitatea legală de cazare fiind depășită, **unitatea penitenciară confruntându-se astfel cu fenomenul de supraaglomerare (procentul de ocupare/aglomerare fiind de 109,14%)**. În acest sens, pentru eliminarea supraaglomerării, s-au realizat demersuri către Administrația Națională a Penitenciarelor prin intermediul Serviciului Evidență, în vederea realizării transferului deținuților în alte unități de detenție, respectând Decizia nr. 360/2020 a directorului general ANP cu privire la profilarea penitenciarelor.

Penitenciarul București-Rahova este o unitate de profil care asigura custodierea persoanelor condamnate ce executau pedeapsa în regim de maximă siguranță și regim închis (persoane care au de executat pedepse cuprinse între 3 ani și detenție pe viață, inclusiv persoane care prezintă risc pentru siguranța locului de detenție) și regim deschis. De asemenea, în unitatea penitenciară era organizată o secție pentru arestații preventiv din județele Prahova și Dâmbovița, respectiv pentru perioada de carantină-observare după depunerea în penitenciar.

La momentul efectuării vizitei, nu se afla nicio persoană privată de libertate în izolare sau în carantină.

Având în vedere Decretul nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României și art. 9 din Anexa nr. 1 la Decretul nr. 240/2020 prin care, începând cu data de 15 aprilie 2020, se prelungește cu 30 de zile starea de urgență pe teritoriul României, precum și Ordinul Ministrului Justiției nr. 1560/C/2020 pentru stabilirea procedurii de angajare fără concurs în poliția penitenciară, Penitenciarul București-Rahova a angajat, în cadrul sectorului medical, polițiști de penitenciare definitiv, fără concurs, pe o durată determinată de 6 luni, personal din sursă externă ori cadre care au trecut în rezervă/cărora le-au încetat raporturile de serviciu din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională - 2 posturi asistent medical (generalist).

**Referitor la măsurile luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19**, din discuțiile purtate cu directorul unității penitenciare vizitate și din analiza documentelor puse la dispoziție de conducerea acestuia, s-au constatat următoarele:

În contextul epidemiologic actual, la nivelul unității au fost întocmite planuri de măsuri specifice perioadei de urgență, cât și de alertă, ocazie cu care au fost actualizate regulamentele și procedurile interne. Astfel, au fost întocmite planuri de măsuri realizate începând cu data de 26.02.2020 și până la data de 07.07.2020, consecutiv Planurilor de măsuri primite din partea conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor). Totodată, la nivelul unității penitenciare s-a dispus elaborarea de proceduri și planuri de măsuri în concordanță cu situații specifice, sau ocazionate de Sărbătorile Pascale. În completare, s-a realizat la nivel local, în contextul transferurilor deținuților din cadrul Penitenciarului București-Jilava diagnosticați cu imunodepresie (HIV-SIDA), Procedura de lucru privind obținerea deciziei medicale privind capacitatea de muncă și întocmirea dosarului pentru obținerea pensiei de invaliditate.

De asemenea, unitatea penitenciară a fost dotată cu substanțe dezinfectante și materiale de protecție începând cu data de 18.05.2020 - momentul efectuării vizitei. Astfel, au fost distribuite atât personalului cât și persoanelor private de libertate, 26457 măști și 19831 perechi mănuși.

În plus, pentru asigurarea igienei și dezinfectării atât pentru personal, persoane private de libertate, cât și pentru igienizarea și dezinfectarea spațiilor, au fost achiziționate și distribuite: 32 litri alcool sanitar, 111 litri dezinfectanți suprafețe, 28900 cloramină tablete, 35 kg cloramină pulbere, 154 litri dezinfectant pentru mâini, 283 litri săpun dezinfectant și 8 dispersoare.

S-au făcut demersuri din perspectivă medicală pentru aprovizionarea cu materiale de dezinfecție și curățenie, precum și respectarea circuitului deșeurilor medicale, astfel încât să se limiteze la maximum, pe cât posibil, răspândirea infecției cu SRS-Cov-2.

În perioada în care a fost instituită starea de urgență, conform Decretului nr. 195/2020 privind starea de urgență, Decretului nr. 240/14.06.2020 privind prelungirea stării de urgență respectiv, instituirea stării de alertă, la nivelul unității penitenciare au fost luate următoarele măsuri:

- a fost efectuată instruirea întregului personal pentru realizarea intervențiilor în limitele cadrului legal: procese verbale de instruire începute o dată cu instituirea Stării de Urgență, care au fost realizate zilnic, săptămânal sau cu prilejul altor dispoziții primite din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

- au fost luate măsuri pentru protecția personalului: distribuie zilnică a echipamentului de protecție în funcție de specificul locului de muncă. S-au luat măsuri în sensul creșterii semnificative a numărului de prezentări ale deținuților în fața organelor judiciare deservite prin sistemul video-conferinței. S-a realizat planificarea personalului în 3 ture (1/3 la domiciliu, 1/3 în tura de dimineață, respectiv 1/3 tura de după-amiază) astfel încât să se evite contactul cu un număr mare de persoane și să se asigure continuarea activităților.

- au fost realizate informări ale personalului și persoanelor private de libertate, prin afișaj și televiziunea cu circuit închis.

- a fost efectuat triajul epidemiologic (la intrarea/ieșirea în/din serviciu a personalului, al persoanelor private de libertate la plecarea și venirea de la punctele de lucru sau de la instanțele de judecată, la depunerea în penitenciar) cu respectarea spațiului de distanțare socială și în mod obligatoriu, cu cerințele triajului epidemiologic (monitorizarea temperaturii corporale și chestionarea anamnestică, conform instrucțiunilor pe linie medicală) și verificarea utilizării echipamentelor individuale de protecție (PPE).

- au fost instituite camere destinate cazurilor de izolare și monitorizare în vederea gestionării cazurilor suspecte COVID-19 sau a cazurilor de persoane nou depuse, în cadrul Secției E4, camerele E4.36 - E4.43, având această destinație exclusiv.

- s-au realizat demersuri către Administrația Națională a Penitenciarelor prin intermediul Serviciului Evidență, în vederea realizării transferului deținuților în alte unități de detenție, respectând Decizia nr. 360/2020 a directorului general ANP cu privire la profilarea penitenciarelor.

- a fost mediatizată menținerea distanței fizice prin instruirea frecventă cu ocazia intrării în serviciu și planificarea la activități a unui număr de persoane adecvat capacității spațiilor.

- au fost luate măsuri cu privire la activitățile lucrative: activitățile lucrative realizate în interiorul locului de deținere au fost realizate cu respectarea distanței fizice și purtarea corectă a echipamentului de protecție, iar activitățile lucrative realizate în exteriorul locului de deținere au fost reluate începând cu data de 19.05.2020 cu respectarea aceluiași reguli privind distanțarea socială și purtarea echipamentului de protecție (asigurate de către administrația penitenciarului).

- măsuri au fost luate și cu privire la activitățile educative și de asistență psihosocială: activitățile de grup (aprobate/aflăte în derulare) s-au realizat prin distribuirea la cameră a materialelor scrise și a fișelor de evaluare; s-a limitat la maxim contactul personalului cu deținuții cunoscuți cu afecțiuni medicale pulmonare, sau suspecte de infecții respiratorii în contextul epidemiologic actual; activitățile s-au putut derula în regim individual numai cu avizul medicului și cu aplicarea măsurilor de protecție necesare din partea personalului. Nu s-au efectuat programe, activități sau intervenții în regim individual cu deținuții aflați în izolare din punct de vedere medical; evaluările și convorbirile individuale s-au realizat exclusiv telefonic, cu consemnarea datelor conform procedurilor; evaluările inițiale pe secția de carantină s-au realizat după finalizarea primelor 14 zile de la depunerea în penitenciar; s-a continuat demersul de reanalizare a activităților sportive cu deținuții, astfel încât acestea să se efectueze în serii cu număr redus de deținuți, limitându-se pe cât posibil gruparea camerelor la aceeași activitate; activitățile moral-religioase au fost suspendate în baza adresei ANP nr. 28756/DRS/24.03.2020.

În ceea ce privește metodele alternative compensatorii pentru respectarea drepturilor persoanelor private de libertate, acestea au fost realizate, prin: ●activități de consiliere individuală, educativă de asistență psihologică și asistență socială, activități de informare care au permis distribuirea materialelor de informare la camerele de deținere, activități ocupaționale organizate la camerele de deținere, activități destinate deținuților analfabeți funcțional, scrierea de articole pentru revista penitenciarului sau pentru reviste gestionate la nivelul secțiilor de deținere, activități semistructurate - concursuri tematice, prelegeri, programe și reportaje realizate în cadrul studioului de televiziune cu circuit închis, programe obligatorii educaționale și de asistență socială precum Programul de adaptare la condițiile privării de libertate și Programul de pregătire pentru liberare, proiecte de activitate de asistență specifică, socială și psihologică realizată prin distribuirea materialelor la camerele de deținere sau prin includerea doar a persoanelor cazate în aceeași cameră de deținere etc.; ●activități de menținere a contactului cu familiile - realizarea unui Protocol privind efectuarea apelurilor telefonice de către asistentul social în cazul deținuților aflați în imposibilitatea financiară de a menține legătura cu familia prin intermediul convorbirilor telefonice, nr. 29076/PBRB/19.03.2020.

Pe perioada pandemiei, s-au aflat în izolare medicală 239 persoane private de libertate, contacti cu un caz confirmat (a căror stare de sănătate a fost monitorizată zilnic) și au fost raportate către DSP 53 de cazuri din rândul personalului (contacti cu un caz confirmat). Din verificarea documentelor puse la dispoziție s-a constatat faptul că, la apariția unor cazuri suspecte de COVID-19 în rândul persoanelor private de libertate, s-a procedat la informarea în scris a organelor judiciare, cu privire la imposibilitatea prezentării la termenul acordat, la care a fost anexat și referatul medical și luarea în considerare a acordării unui nou termen de judecată.

***În legătură cu verificarea implementării recomandărilor urmare a vizitei efectuate în anul 2018, răspunsurile primite de la unitatea vizitată și constatările echipei de vizită***

***Recomandarea nr. 1*** - amenajarea la nivelul fiecărei secții de deținere a cel puțin unei camere care să corespundă nevoilor persoanelor private de libertate cu dizabilități, conform dispozițiilor legale prevăzute în art. 1 alin. (6) din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, coroborat cu Normativul pentru adaptarea clădirilor civile și a spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012- Revizuire NP051/2000, anexa Ordinului Ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189/2013, având în vedere că la data efectuării vizitei nu existau camera amenajate care să corespundă nevoilor persoanelor private de libertate cu dizabilități, iar în una din camerele vizitate se afla o persoană cu dizabilități locomotorii (un picior amputat). Deși dimensiunea camerei și a ușilor permitea accesul persoanei imobilizate în

fotoliu rulant, fiind asigurat spațiul de manevră pentru fotoliul rulant, camera și grupul sanitar nu erau prevăzute cu bare de sprijin.

*Răspuns:* în vederea aducerii camerelor de deținere (inclusiv anexele sanitare) la un standard de cazare conform nevoilor persoanelor private de libertate cu dizabilități, în conformitate cu dispozițiile legale (menționate mai sus), unitatea penitenciară va amenaja pe fiecare secție de deținere câte o cameră inclusiv grupurile sanitare conform reglementărilor în vigoare.

*Constatările echipei de vizită:* la nivelul unității penitenciare, sunt amenajate 3 camere cu acest profil respectiv, camerele E1.1, E1.18 și E4.31. Camerele menționate erau amplasate în cadrul Secțiilor E1 și E4, la parterul fiecărui bloc de deținere, având amenajări speciale pentru asigurarea nevoilor persoanelor private de libertate. Astfel, secțiile și curțile de plimbare erau prevăzute cu rampe de acces, dimensiunile ușilor din interiorul camerei de deținere (grup sanitar și cabină WC) sunt mai mari decât cele din interiorul camerelor destinate celorlalte categorii. Accesul în camera și grupul sanitar nu este prevăzut cu praguri, grupurile sanitare având montate mânere de sprijin, iar paturile persoanelor sunt la nivelul 1. Totodată, la momentul efectuării vizitei erau custodiate 2 persoane private de libertate cu dizabilități. Acestea, erau cazate separat în camere aflate la parterul secției de deținere. Atât camerele în care erau cazate cele două persoane cu dizabilități (care nu aveau nevoie de însoțitor) cât și grupurile sanitare proprii erau amenajate conform dispozițiilor legale menționate. La momentul efectuării vizitei, erau cazate, în camere diferite, 2 persoane cu dizabilități locomotorii.

**Recomandarea nr. 2** - reevaluarea persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni psihice care refuză administrarea tratamentului psihotrop, în vederea stabilirii terapiei adecvate, ținând cont că la momentul efectuării vizitei, în documentele medicale erau consemnate pentru luna iunie 2018, 35 de cazuri de refuz al persoanelor private de libertate privind administrarea tratamentului psihotrop.

*Răspuns:* reevaluarea persoanelor private de libertate cu afecțiuni psihice care refuză administrarea tratamentului psihotrop se face periodic prin internare într-o secție de psihiatrie dintr-un penitenciar spital. Începând cu luna martie 2019, reevaluarea acestora va fi făcută și de medicul psihiatru al unității penitenciare.

*Constatările echipei de vizită:* la nivelul penitenciarului era angajat de aproximativ un an, un medic psihiatru care reevalua periodic deținuții cu afecțiuni psihice sau, la nevoie, pe cei aflați în episoade acute de boală sau la debutul unei boli psihice.

**Recomandarea nr. 3** - examinarea zilnică de către medicul unității penitenciare a persoanelor private de libertate care execută sancțiunea disciplinară cu izolarea, având în vedere dispozițiile legale - art. 225 alin. (4) din Regulamentul de aplicare Legii nr. 254/2016, Norma 63 a CPT - și că, la momentul efectuării vizitei, unele persoane private de libertate au declarat că nu au fost vizitate de medic pe perioada executării sancțiunii.

*Răspuns:* din evidențele existente la cabinetul medical, reiese că toți deținuții care au executat sancțiunea disciplinară cu izolarea au fost văzuți zilnic de medic, consemnările zilnice făcute în registrul de consultații medicale, fiind reale.

Totuși, din verificarea documentelor puse la dispoziție, neconforme cu solicitarea (în adresa din 26/11/2020 transmisă către Penitenciarul București Rahova de completare a documentelor necesare pentru întocmirea Raportului de vizită, am solicitat „2. Lista cu toate persoanele pentru care s-a dispus măsura izolării ca formă de sancțiune disciplinară în cursul anului 2020. Lista va cuprinde; nume, prenume, anul nașterii, perioada izolării, motivul izolării. De asemenea, pentru primii 5 deținuți, în ordine alfabetică, din lista menționată la pct. 2, vă rugăm să ne transmiteți în copie fișele medicale complete;”, dar am primit lista menționată în solicitare și copii după 2 foi de observație medicală ale unor persoane private de libertate alese în mod aleatoriu de către reprezentanții penitenciarului, fără a respecta solicitarea de a transmite 5 foi în ordinea alfabetică a numelor persoanelor și fără a specifica motivul pentru care nu au respectat criteriile de selecție), am constatat că **niciuna dintre persoane nu fusese evaluată medical nici măcar o dată anterior izolării sau pe perioada în care s-a aflat în izolare (ambele sancțiuni s-au pus în aplicare în lunile februarie, respectiv aprilie 2020, iar ultimele evaluări medicale din fișele medicale sunt din lunile februarie, respectiv martie 2019), contrar prevederilor Ordinului nr. 429/C din 7 februarie 2012**

**privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor Secțiunea a 8-a Asistența medicală în timpul executării unei sancțiuni disciplinare art. 50, 51 și 52, conform cărora „Persoanele care execută măsuri disciplinare beneficiază în continuare de asistență medicală, avizul medicului este obligatoriu în cazul aplicării și executării sancțiunii cu izolarea asupra unei persoane private de libertate, personalul medical vizitează zilnic persoanele private de libertate aflate în executarea măsurilor disciplinare cu izolare, propunând conducerii unității suspendarea măsurii disciplinare în cazul în care evoluția stării de sănătate a acestora o impune”. Față de acest aspect, va fi sesizată Administrația Națională a Penitenciarelor.**

**Recomandarea nr. 4** - implicarea persoanelor private de libertate în programe specifice de asistență psihologică, persoane care au fost sancționate cu izolarea, persoane care nu au participat la niciun program de intervenție psihologică de grup pe perioada ultimilor ani de detenție și care ar putea beneficia de asistență psihologică în vederea reducerii recidivei comportamentale, justificat de faptul că, trei dintre persoanele intervievate de echipa de vizitare au declarat că nu au participat la niciun program de intervenție psihologică de grup pe perioada ultimilor trei ani de detenție.

*Răspuns:* activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială se organizează în fiecare penitenciar și au ca scop reintegrarea socială a persoanelor condamnate. Astfel, la data vizitei erau 5 psihologi care asigurau asistența specializată pentru aproximativ 1250 persoane private de libertate, raport numeric ce implică un efort permanent în sensul prioritizării activităților de asistență psihologică și orientarea activității către deținuții cu nevoi imediate, cu impact puternic asupra adaptabilității la mediu. Incluziunea persoanelor condamnate în activitățile recomandate în Planul Individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică se realizează ținând cont de nevoile identificate, regimul de executare a pedepsei privative de libertate și momentul traseului execuțional (art. 89 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și art. 188 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013). Ca urmare, sunt incluși în programe de asistență psihologică: deținuții condamnați definitiv, deținuții cărora în urma evaluării psihologice s-a constatat o nevoie de asistență psihologică specifică, deținuții compatibili prin structura psihologică pentru lucrul în grup, deținuții care prezintă motivație pentru finalizarea unui program, deținuții care îndeplinesc criteriile de includere într-un program de asistență psihologică, deținuții care, la momentul inițierii programului, nu sunt propuși a fi transferați în alt penitenciar. Psihologii Penitenciarului București-Rahova își desfășoară întreaga activitate în cadrul secțiilor de deținere, deținuții având astfel acces zilnic la cabinetul psihologic și la demersuri care conduc la decizia implicării într-un tip de activitate. În ceea ce privește implicarea în programe specifice de asistență psihologică a persoanelor care au fost sancționate disciplinar cu izolarea, conform art. 226 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013, pe timpul executării sancțiunii disciplinare cu izolarea, deținuții nu sunt scoși la muncă, nu participă la activitățile cultural-educative și sportive. După finalizarea perioadei de izolare, deținuții reiau activitățile zilnice, inclusiv demersurile psihologice nefinalizate. Toate activitățile și programele de asistență psihologică se derulează, atât în condiții de personal specializat insuficient, cât și în condiții de rulaj accentuat al deținuților. Penitenciarul București-Rahova este considerat a fi o unitate de tranzit a persoanelor private de libertate transferate la solicitarea organelor judiciare sau la dispoziția Administrației Naționale a Penitenciarelor. La nivelul unității penitenciare, în anul 2018, s-a înregistrat un rulaj de 16.478 intrări-ieșiri ale persoanelor private de libertate, dintre care: 1192 aflate în arest preventiv, 1413 condamnate în primă instanță și 13873 condamnate definitiv. Rezultă un efectiv de 16478 persoane private de libertate care trebuie să fie avute în vedere în ceea ce privește organizarea demersurilor de educație și asistență psihosocială la nivelul unității penitenciare. Astfel, pe parcursul anului 2018, la un efectiv mediu de aproximativ 1250, s-au înregistrat 4240 de persoane private de libertate intrate în penitenciar și 3685 ieșite din penitenciar. În fapt, aceste cifre se traduc în activitatea practică într-un proces de schimbare a întregului efectiv de deținuți de mai mult de trei ori, ceea ce afectează continuitatea demersurilor de asistență psihologică. Din aceste cauze, decizia derulării unor activități psihologice de scurtă durată (consiliere periodică, activități cu o durată de o lună) se impun în detrimentul unor programe specifice (cu o durată medie de 3 luni) care, de cele mai multe ori nu pot fi finalizate. În ceea ce privește implicarea în programe specifice de asistență

psihologică a persoanelor custodiate în perioada premergătoare liberării, acestea parcurg Programul de pregătire pentru liberare. Pe parcursul anului 2018, au fost incluși în acest program 321 deținuți.

*Constatările echipei de vizită: conform art. 226 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013, pe timpul executării sancțiunii disciplinare cu izolarea, deținuții nu sunt scoși la muncă, nu participă la activitățile cultural-educative și sportive, astfel că, ulterior, aceștia au fost implicați în programe specifice de asistență psihologică, în funcție de nevoile specifice, având acces și la demersuri care conduc la decizia implicării într-un tip de activitate.*

**Recomandarea nr. 5** - acordarea posibilității de a participa la activități lucrative a unui număr cât mai mare de persoane private de libertate, prin identificarea unor angajatori care să îndeplinească cerințele legale, ținând cont că la data vizitei, mai multe persoane private de libertate au afirmat că, deși și-au exprimat dorința de a participa la activități lucrative, acest lucru nu s-a putut realiza, iar conducerea unității vizitate a precizat că va continua să facă demersuri în acest sens.

*Răspuns:* la nivelul unității a existat o permanentă preocupare pentru încheierea contractelor de prestări servicii avantajoase, unul dintre principalele obiective fiind folosirea la activități productive a unui număr cât mai mare de persoane private de libertate, precum și creșterea veniturilor proprii realizate. Aceste demersuri constant întreprinse s-au concretizat prin rezultatele obținute în ierarhia unităților din sistemul penitenciar, în anul 2018, astfel: locul al III-lea în ceea ce privește numărul de deținuți implicați în activități lucrative cu o medie de 440 deținuți: locul al III-lea în ceea ce privește numărul de deținuți implicați în activități generatoare de venituri (prestări servicii) cu o medie de 200 deținuți: locul al III-lea în ceea ce privește veniturile brute realizate în anul 2018 ca urmare a implicării deținuților în activități lucrative generatoare de venituri. Totodată, unitatea a înregistrat numeroase solicitări ale unor societăți comerciale, dar în urma discuțiilor avute cu reprezentanții acestora, a rezultat imposibilitatea de a începe colaborarea, deoarece au existat impedimente, cum ar fi: lipsa personalului de pază și supraveghere, dificultăți în identificarea persoanelor private de libertate calificate în anumite meserii (constatându-se de la an la an o lipsă acută a calificării acestora în domeniul de bază ale economiei), condițiile efective de muncă a detașamentului (construcții, sortare deșeuri, temperaturi scăzute sau ridicate) înregistrându-se refuzuri de muncă pentru anumite activități datorită specificului acestora. De asemenea, datorită fluctuației mari de persoane private de libertate, de multe ori a existat imposibilitatea asigurării unui efectiv constant de deținuți la punctele de lucru. În conformitate cu art. 78 din Legea nr. 254/2013 care reglementează „dreptul la muncă”, se prevede faptul că persoanelor condamnate li se poate cere să muncească, în raport cu tipul regimului de executare, ținându-se seama de calificarea, deprinderile și aptitudinile acestora, de vârstă, starea de sănătate, măsurile de siguranță, precum și de programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora. Selecționarea și repartizarea persoanelor private de libertate la activități productive se face cu respectarea Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 5006152017, de către comisia de selecționare la muncă prevăzută la art. 174 alin. (1) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013. De asemenea, conform prevederilor art. 14 din decizia menționată, comisia selecționează și repartizează persoanele private de libertate la muncă în funcție de limitele baremelor de folosire la activități, cu respectarea următoarelor criterii: starea de sănătate, regimul de executare, vârstă, riscul pentru siguranța penitenciarului, conduita persoanei private de libertate, calificare profesională, deprinderi și aptitudini, interdicțiile ce decurg din hotărârea de condamnare, cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată care pot influența comportamentul persoanei private de libertate, timpul avut la dispoziție pentru cunoașterea suficientă a persoanei private de libertate.

*Constatările echipei de vizită: din verificarea documentelor puse la dispoziție a rezultat faptul că, folosirea la muncă a persoanelor private de libertate s-a realizat printr-o atență selecționare și repartizare, coroborată cu acordarea corectă și la timp a drepturilor bănești și a zilelor considerate ca executate urmare a muncii prestate. Principalul obiectiv a fost creșterea veniturilor proprii realizate prin folosirea la activități productive, cât și a unui număr cât mai mare de persoane private de libertate. La nivelul unității a existat o permanentă preocupare pentru încheierea unor contracte de prestări servicii cât mai avantajoase, atât în interiorul locului de deținere, cât și în exteriorul acestuia. La nivelul unității penitenciare sunt incluse 25 de puncte de lucru în interesul locului de deținere în cadrul cărora sunt selecționate persoane private de libertate arestate preventiv și*



*condamnați definitiv încadrați în regim închis și deschis. În regim de prestări servicii funcționează 10 puncte de lucru în cadrul cărora sunt folosite persoane private de libertate arestate preventiv (punct de lucru aflat în interiorul locului de deținere) și condamnați definitiv încadrați în regim închis și deschis (atât cu supraveghere, cât și fără pază). Având în vedere prevederile Deciziei Directorului General al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 360/2000 privind profilarea locurilor de deținere, Penitenciarul București-Rahova nu poate să folosească la muncă persoane private de libertate încadrate în regim semideschis. Atât efectivele folosite la muncă cât și veniturile realizate din munca în regim de prestări servicii au înregistrat o scădere importantă în perioada martie-mai, datorită măsurilor luate în scopul prevenirii răspândirii virusului SARS-COV-2 respectiv, suspendarea activităților lucrative remunerate la beneficiari, conform dispozițiilor Administrației Naționale a Penitenciarelor. La momentul efectuării vizitei, nu era reluată în totalitate colaborarea cu o parte din beneficiari, deoarece activitatea acestora a fost grav afectată de efectele produse de pandemie. De asemenea, colaboratorii evită orice risc privind contaminarea și răspândirea virusului SARS-COV-2.*

**Recomandarea nr. 6** - înlocuirea saltelelor degradate și a celor care aveau dimensiuni mai mici decât cadrul patului cu saltele conform dispozițiilor art. 3 alin. (2) din Anexa nr. 2 din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, motivat de faptul că la data vizitei, în camerele din cadrul Secției E (regim închis) majoritatea saltelelor se aflau în stare avansată de degradare, nu erau din materiale rezistente la uzură și ignifuge, unele dintre acestea având și dimensiuni mai mici decât cadrul patului, provocând alunecarea.

*Răspuns:* înlocuirea saltelelor degradate și a celor care aveau dimensiuni mai mici decât cadrul patului cu saltele conform prevederilor art. 3 menționat, s-a realizat prin achiziționarea acestora până în anul 2017. Începând cu anul 2018, achiziția de saltele se realizează centralizat de către BGAR Jilava. Din informațiile deținute, procedura de licitație din anul 2018 este blocată datorită contestațiilor ofertanților și acționarea în instanță.

*Constatările echipei de vizită:* procedura de licitație a fost deblocată, fiind finalizată în cursul lunii decembrie 2019, astfel încât, Penitenciarul București-Rahova a încheiat un contract de achiziție publică în anul 2020 (subsecvent acordului -cadru din 2019) cu S.C. Plast Tex Industrial S.R.L., privind furnizarea unui număr de 572 saltele ignifuge. De asemenea, unitatea penitenciară a încheiat contracte de sponsorizare cu PRO TV SRL și Fundația Ana privind punerea la dispoziția beneficiarului a unui număr de 150 saltele ignifugate. Astfel, unitatea penitenciară a reușit în anul 2019 obținerea unui număr de 410 saltele prin sponsorizare de la diverse entități (spre exemplu: SC WIN MEDIA MARKETING SRL, SC PAYTEL SRL), iar în anul 2020 au fost achiziționate 450 de saltele.

**Recomandarea nr. 7** - respectarea art. 3 alin. (1) lit. b și lit. c din Anexa nr. 2 din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, prin remedierea paturilor dezarticulate, a înălțimii dintre paturile suprapuse și montarea scării metalice pentru accesul la cel de-al doilea pat, având în vedere că la momentul efectuării vizitei, cele mai multe paturi suprapuse erau dezarticulate și necorespunzătoare, fiind reținută lipsa scării metalice pentru accesul la cel de-al doilea pat și înălțimea redusă dintre primul pat și cel de-al doilea pat, persoanele custodiate fiind nevoite să apeleze la improvizarea unor prelungitoare metalice (tip distanțiere) pentru a le ridica cu circa 20 cm din cauza disconfortului și a stării de nesiguranță create de înălțimea redusă dintre paturile suprapuse. În plus, există pericolul ca aceste improvizări metalice să fie folosite și în exercitarea unor posibile acte de violență și nu numai la reglarea înălțimii paturilor suprapuse.

*Răspuns:* referitor la remedierea paturilor dezarticulate, a înălțimii dintre paturile suprapuse și montarea scării metalice pentru accesul la cel de-al doilea pat, unitatea penitenciară are în planul de activități repararea a 1200 de paturi în anul 2019, cu aducerea acestora la standardele legale.

*Constatările echipei de vizită:* în ceea ce privește aducerea paturilor la standardele legale, unitatea penitenciară a avut în planul de producție al anului 2019 repararea unui număr de 1.200 de paturi din care a reușit să repare un număr de 917 bucăți. Pentru anul 2020, Penitenciarul

București-Rahova avea în planul de producție repararea a 370 de paturi, lucrarea începând cu luna august 2020.

### ***Alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție***

***Cu ocazia vizitei, au fost distribuite chestionare*** (cu întrebări din sfera juridică, asistență medicală, asistență socială, asistență psihologică) atât personalului din cadrul Penitenciarului București-Rahova, cât și persoanelor private de libertate custodiate de către acest penitenciar. Totodată, în vederea asigurării transparenței, membrii echipei de vizită au participat la vizualizarea imaginilor din Zona de supraveghere video din cadrul unității penitenciare vizitate, care au surprins imagini privind Secțiile de deținere 2-6, când personalul cu atribuții de supraveghere a distribuit și, ulterior, a retras chestionarele puse la dispoziția persoanelor private de libertate, cazate în secțiile de deținere menționate. În acest sens, a fost încheiat Raportul de activitate nr. 40866/09.07.2020, de către lucrătorul cu atribuții din cadrul secției dispecerat-monitorizare, prezent la serviciu la data vizitei. Din analizarea răspunsurilor la chestionarele aplicate persoanelor private de libertate - secțiunea "Asistență juridică" - a reieșit că, unitatea penitenciară asigura asistența juridică persoanelor private de libertate. De asemenea, din răspunsurile persoanelor private de libertate a mai rezultat, că: la intrarea în penitenciar au fost informate despre regulile și procedurile interne cât și despre regulile și procedurile speciale pentru prevenirea și combaterea epidemiei (COVID-19); au considerat că au fost luate măsuri de protecție sanitară corespunzătoare și li s-a asigurat baza tehnico-materială, instructajul și condițiile de securitate a muncii, cât și materialele igienico-sanitare. În cazul persoanelor private de libertate care au fost de acord să completeze chestionare, nu au existat mențiuni referitoare la sesizări sau reclamații împotriva personalului și nici cazuri de agresiune fizică între beneficiari sau între personal și beneficiari; cererile pe care le-au formulat (cu privire la prestare de muncă, îmbrăcăminte, vizite, pachet, cursuri, nr. de telefon, audiență la conducerea unității penitenciare) au fost soluționate în timp util (favorabil/nefavorabil); majoritatea persoanelor private de libertate respondente erau mulțumite de calitatea și cantitatea hranei, de curățenie, de relația personalului cu beneficiarii, de posibilitatea de a primi vizite, pachete etc, dar ***o parte dintre acestea erau nemulțumite de cantitatea/calitatea hranei, iar unele persoane erau nemulțumite de întârzierea exagerată a răspunsurilor la solicitări, îndeosebi la cele cu teme medical;*** nu au cunoștință despre faptul că în penitenciar ar exista cazuri de persoane infectate cu virusul COVID-19; majoritatea persoanelor private de libertate care au completat chestionarele au beneficiat de asistență medicală, socială și psihologică când au solicitat acest lucru; condițiile de cazare erau descrise ca fiind bune; era respectată apartenența la religie.

#### ***Referitor la asistența medicală***

La nivelul unității penitenciare, **conform anexei Autorizației sanitare de funcționare Nr. 43/20.01.2020**, era aprobată următoarea **structură funcțională** de cabinete medicale: *în pavilionul administrativ* 1 cabinet medicină generală pentru cadrele angajate, în *corpul B* (spațiu de deținere) – etajul 1 – infirmerie, formată din 3 camere de izolare (12 paturi), un cabinet consultații medicină generală cu grup sanitar, o cameră refuz de hrană; etajul 2 – 1 cabinet consultații medicină generală cu grup sanitar propriu, în *corpul B1* – parter – 2 cabinete stomatologice cu grupuri sanitare proprii, 1 cabinet de tehnică dentară, 2 cabinete de medicină generală cu grup sanitar, 1 cabinet consultații psihiatrie cu grup sanitar, 1 punct farmaceutic cu depozit farmacie, 3 camere de izolare respiratorie cu grupuri sanitare propriie (1pat/ cameră), 1 cameră de recoltare spută cu grup sanitar și o sală de tratamente; etajul 1 – 19 camere de detenție pentru carantină 21 de zile, cu grup sanitar, 6-8 paturi (aprox. 150 locuri) și un oficiu alimentar.; etajul 2 (secția III detenție) – cabinet de medicină generală cu grup sanitar, în *corpul A3* – parter (secția IV detenție) – 1 cabinet medicină generală cu grup sanitar; etajul 1 (secția V) – 1 cabinet medicină generală cu grup sanitar; etajul 2 (secția VI) – 1 cabinet medicină generală cu grup sanitar, în *corpul A1* (PPD) – 1 cabinet medicină generală cu grup sanitar. Totodată la nivelul unității s-au aprobat un spațiu depozitare deșeuri periculoase și menajere și rampă gunoi menajer.

În momentul efectuării vizitei în cadrul penitenciarului își desfășurau activitatea: 1 medic de medicină generală (angajat la Penitenciarul Craiova, detașat inițial la Penitenciarul Mioveni, ulterior la Penitenciarul București Rahova, în luna martie a.c.), 1 medic specialist psihiatru, 2 medici

stomatologi (unul dintre aceștia fiind în concediu fără plată întrucât la intrarea în Rezidențiat nu a obținut loc pe locurile Ministerului Justiției), 1 medic șef. Pentru asigurarea contractării la cabinetele de Medicină generală este contractat, ca și colaborator, încă un medic de medicină generală prin intermediul Spitalului Penitenciar București-Rahova. Din documentele studiate și din discuțiile cu reprezentanții compartimentului medical nu s-a putut stabili numărul exact de asistenți medicali de medicină generală care sunt angajați ai Penitenciarului București-Rahova. Ni s-a relatat că asistenții ar lucra 2/tură în cursul zilei și 1 sau rareori 2/ tură noaptea. La cabinetul de psihiatrie este angajat un singur asistent medical de psihiatrie. În cursul perioadei stării de urgență pe teritoriul României, la nivelul compartimentului medical, au fost angajați, pe perioadă determinată de 6 luni, 2 polițiști de penitenciare definitiv, fără concurs, pe 2 posturi vacante de asistenți medicali de medicină generală. Au fost efectuate în anul 2020, 12.392 Consulturi de medicină generală (**medie aproximativ 50 consulturi/ zi**), 653 de psihiatrie, 568 de Stomatologie. Persoanele private de libertate nou depuse erau consultate de medicul de medicină generală dacă acesta se afla în timpul programului. Altfel, erau evaluate de către asistentul medical de tură, urmând a fi consultate ulterior de medic.

Medicii de medicină generală își desfășurau activitatea administrativă și țineau evidența serviciilor medicale în cele 2 cabinete aflate la parter. De asemenea, consultațiile erau efectuate și în celelalte cabinete de medicină generală de la nivelul secțiilor. Există o distribuție a secțiilor penitenciarului către cei 2 medici generaliști pentru asigurarea asistenței medicale primare (dr. Vișoiu Nicoleta Secțiile I, II, III, VIII – dr. Buduru Desdemona Secțiile IV, V, VI, VII). Conform discuțiilor cu personalul medical, **fișele medicale** ale deținuților erau ținute în "cabinetul medical de tură" unde își desfășurau activitatea asistenții medicali.

*Medicația persoanelor cu afecțiuni cronice era dată periodic, în cameră, pentru administrarea zilnică, așa cum a reieșit din Registrele medicale. În cadrul Penitenciarului erau deținute persoane cu diabet zaharat, dintre care unele insulino-dependente. Majoritatea persoanelor insulino-dependente își auto-administrau insulina, cu excepția a 2 persoane care aveau nevoie de asistență medicală. În cazul persoanelor care își auto-administrau insulina, acestea primeau "un pen cu 30 de unități, de exemplu, de care avea nevoie 10 zile, apoi în a 8a zi primea un nou pen". Persoanele private de libertate își depozitau insulina în camera de deținere. Conform prevederilor art. 72 alin. 1 pct. j din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, persoanelor condamnate le este interzisă j) introducerea în penitenciar, procurarea, confecționarea, deținerea, schimbul, primirea, utilizarea sau transmiterea de arme, materiale explozive, obiecte și substanțe care pun în pericol siguranța penitenciarului, misiunilor sau a persoanelor, bani, medicamente, telefoane mobile, accesorii ale telefoanelor mobile, bunuri sau alte valori, în alte condiții decât cele admise.*

Medicul stomatolog a relatat că la nivelul Penitenciarului București-Rahova se executau **majoritatea lucrărilor dentare ale persoanelor deținute în sistemul ANP** întrucât doar aici exista dotarea necesară desfășurării unor intervenții complexe.

Medicul psihiatru avea în evidență 120 persoane cu tulburări psihice. Cabinetul medicului psihiatru se afla în clădirea administrativă. Acesta, consulta toate persoanele nou-depuse care erau îndrumate pentru consult psihiatric după triajul efectuat de către medicul de medicină generală (MF). Nu efectua consulturi pe secții, ci doar în cabinetul medical. Există un program de prevenire a comportamentelor autoagresive. Dacă medicul psihiatru observa că există risc de autoagresiune în cazul unui deținut, acesta sesiza psihologul în scopul includerii acestuia în programul de prevenire a suicidului și printr-o notă de informare sesiza paza pentru o supraveghere mai atentă. Atitudinea terapeutică în cazul persoanelor cu risc de autoagresiune constă în medicație psihotropă și/sau consiliere psihologică, iar paza lua măsuri ca persoana respectivă să nu fie cazată singură în cameră. Persoanele depuse noaptea nu erau consultate de medicul psihiatru al penitenciarului în momentul depunerii, întrucât acesta avea program de 8 ore/zi de luni până vineri. Cele mai frecvente diagnostice/afecțiuni de care sufereau persoanele private de libertate erau tulburările de personalitate (organică, mixtă) și tulburările mentale și de comportament datorate consumului de droguri. În Registrul de consultații medicale psihiatrie erau trecute: Numele și prenumele pacientului, CNP, data consultației, diagnosticul, medicația recomandată (dacă este necesară), semnătura persoanei,

semnătura medicului prescriptor. **Nu era menționată pentru niciun deținut ora consultației.** În cazul refuzului tratamentului, deținutul formula o declarație scrisă în acest sens.

**Medicația psihotropă** era prescrisă pe rețetă de medicul de medicină generală întrucât procesul de contractare a CAS OPSNAJ de către medicul specialist psihiatru era anevoios. **Nu au fost cazuri de contenție ca măsură medicală în anul 2020.**

Condica de prescripție stupefiante și psihotrope se întocmea în 4 exemplare (1 contabilitate, 1 farmacie, 2 în condica medicală). Metadona era eliberată de către Spitalul Penitenciar Rahova în baza unui proces verbal de predare-primire și era preluată de asistenta de farmacie. Era administrată de către un asistent medical generalist desemnat în acest sens. Eliberarea metadonei către deținuți era consemnată în registrul specific, unde persoana privată de libertate semna pentru primirea acesteia. În prezent existau 16 persoane aflate în tratament substitutiv cu Sintalgon, dintre care 6 sufereau de HIV. Cazurile de sevraj la opiacee erau transferate la Spitalul Penitenciar București-Rahova pentru dezintoxicare substitutivă sau nonsubstitutivă, iar toate schimbările majore în ceea ce privea doza medicației substitutive se efectua prin internare în Spitalul Penitenciar București-Rahova.

**Urgențele medicale majore** erau trimise la Spitalul Penitenciar Rahova. În cazul afecțiunilor subacute și cronice se solicitau consulturi la: Institutul Național de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice dr. N.C. Paulescu, Spitalul Clinic de Urgență Bagdasar-Arseni, Institutul Clinic Fundeni, Spitalul Clinic de Urgență București "Floreasca", Spitalul clinic de nefrologie dr. "Carol Davila". **Au existat situații în care solicitările de consult către Spitalul Universitar de Urgență Militar Central dr. "Carol Davila" au fost respinse.**

**În anul 2020, până la data curentă, au fost înregistrate 3 decese:**

1. O persoană privată de libertate în vârstă de 27 de ani s-a sinucis, decedând prin stop cardio-respirator și insuficiență multiplă de organe, în urma intoxicație acută cu antidiabetice orale, la Spitalul Universitar de Urgență București. ***Pe data de 1 iulie, la ora 04:15, persoana privată de libertate a fost dusă la cabinetul medical după ce fusese găsită de colegi „inconștient întins pe jos cu spume la gură”, „cu dificultăți respiratorii”. În cursul examinării efectuate de către asistentul medical se constată: „Afirmă ingestie voluntară medicamentoasă (Siofor 1000mg – 60 comprimate). În jurul orei 01:00 vărsături, dispnee. La momentul examinării: respirație normală, pupile egale și reactive, căi respiratorii deschise, conștient, cooperant, stare generală influențată, TA= 130/80mmHg, AV=86 bătă/min, SpO2=98%. În momentul examinării devine recalcitrant, dorește să fie trimis la spital, amenință. Afirmă că nu dă declarație scrisă și nu semnează. Rog a fi văzut de medic”. Persoana privată de libertate a fost returnată la camera de deținere unde conform declarațiilor colegilor: „La întoarcere a declarat de față cu majorul că a luat pastile de diabet luate de nu știu unde. După plecarea majorului se comporta foarte ciudat și îi era rău”, „nu mai gândea normal”, „iar după apel la insistența camerei a fost dus la spital” după cum reiese din declarațiile colegilor de cameră. În jurul orei 8:00 (dimineața), după apel, persoana a fost prezentată la cabinetul medical conform declarației medicului „ la intrarea în serviciu mi-a fost prezentat la cabinetul medical. Pacientul era agitat, logoreic, acuza epigastralgiei și dureri generalizate și a afirmat că în cursul nopții la ora 01:00 a ingerat 2(două) cutii de Siofor, în scop de suicid. (...). Am procedat la examinare și am constatat glicemie 220mg/dl, T.A. -90/60mmHg. I-am administrat ½ fiolă Diazepam i.m., Extraveral 1 cp. Și l-am trimis de urgență la camera de gardă a Penitenciarului Spital Rahova.” De la Spitalul Penitenciar Rahova a fost transferat la Spitalul Universitar de Urgență București, unde a decedat în cursul zilei de 2.07.2020. Cu privire la acest caz vor fi solicitate informații despre stadiul dosarului aflat în lucru la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5, urmare a sesizării acestuia de către conducerea unității penitenciare vizitate.***

2. Un deținut în vârstă de 45 de ani a decedat din cauza unei **intoxicații acute polimedicamentoase** (nu se precizează nici în fișa medicală, nici în certificatul constatator al decesului caracterul voluntar/ involuntar sau scopul ingestiei suicidar/curativ al vreunei suferințe) și **disfuncție multiplă organo-sistemică** pe data de 04 ianuarie 2020 la Spitalul Clinic de Urgență București secția ATI II Toxicologie. **De asemenea nu erau precizate exact substanțele cu care s-a produs intoxicația.** Persoana era în evidență cu patologie psihică (pe perioada detenției a urmat tratament antipsihotic cu Olanzapină, ortotimizant cu acid valproic și Carbamazepină, sedativ și anxiolitic cu

Diazepam, Zolpidem, Alprazolam - concomitent toate 3 la un moment dat cf Rp.). La momentul producerii incidentului, persoana executa pedeapsa la Penitenciarul Giurgiu, de unde a fost internată la Spitalul Floreasca, sub paza Penitenciarului București Rahova.

3. În data de 29.02.2020, în jurul orei 18:40, conducerea Penitenciarului București-Rahova a fost anunțată de către Secția 13 Poliție București, cu privire la faptul că, un deținut custodiat de unitatea penitenciară vizitată, în vârstă de 30 de ani, a fost găsit spânzurat în grupul sanitar al unui apartament situat pe Bulevardul Camil Ressu nr. 74, bloc S2, scara B, apartament nr. 82, sector 3, închiriat în regim hotelier de către soția acestuia. Conform certificatului constatator al decesului, deținutul a decedat prin asfixie mecanică - spânzurare. Precizăm faptul că, deținutul s-a aflat în permisiunea de ieșire din Penitenciarul București-Rahova, din data de 27.02.2020 - ora 10:00, până la data de 28.02.2020 - ora 10:00, moment în care, deținutul nu s-a prezentat la unitatea penitenciară menționată mai sus. Corpul deținutului a fost ridicat de către Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici". Cu privire la acest incident, conducerea Penitenciarului București-Rahova a sesizat (în legătură cu neprezentarea deținutului din permisiunea de ieșire la unitatea penitenciară care îl custodia) următoarele instituții: Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București – Biroul urmăririi, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Secția 19 Poliție București, Poliția Oraș Bragadiru, Poliția Locală a Municipiului București, Inspectoratul de Poliție al Județului Ilfov, Secția 24 Poliție București, Administrația Națională a Penitenciarelor, Direcția Generală de Jandarmi a Municipiului București, Parchetul de pe lângă Judeătoria Sectorului 5 București. **Față de acestpect, va fi sesizat Parchetul de pe lângă Judeătoria Sectorului 5 București.**

La momentul efectuării vizitei situația persoanelor private de libertate vulnerabile custodiate, era următoarea: 61 de persoane nou-depuse dintre care 36 erau monitorizați respirator; 32 persoane vârstnice (peste 60 de ani); 6 persoane cu dizabilități; 40 de persoane monitorizate din perspectiva comportamentelor heteroagresive sau autoagresive; 316 persoane vulnerabile medico-chirurgical (afecțiuni cronice de natură cardiacă, hepatică, de diabet și nutriție și patologie psihică).

În perioada stării de urgență Spitalul Penitenciar București-Jilava a primit destinație de spital COVID-19, context în care toate persoanele de sex masculin arestate preventiv au fost redirecționate către Penitenciarul București-Rahova. Totodată, deținuții de sex masculin diagnosticați cu imunosupresie (HIV-SIDA) din cadrul Spitalului Penitenciar București-Jilava au fost transferați tot la Penitenciarul București-Rahova. Persoanele cu HIV/SIDA erau reevaluate medical periodic la Spitalul de Boli Infecțioase Matei Balș București și se aflau sub tratament anti retro-viral asigurat de Spitalul Penitenciar București Jilava, conform recomandării dr. Abagiu de la Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Matei Balș. **În perioada stării de urgență nu s-au mai semnat protocoale pentru Interferon și nu s-a mai putut iniția tratamentul la persoanele cu HVC.**

**În Registrul de agresiuni** nu era specificat, în cazul deținuților care au afirmat agresiune umană la camera de deținere, dacă aceștia au solicitat sau nu expertiză INML. Pe parcursul anului 2020, numărul de consemnări din Registrul agresiuni s-a menținut constant (martie 13 agresiuni, aprilie 12, mai 13, iunie 15). **Pe data de 09.01.2020 o persoană privată de libertate, în vârstă de 21 de ani, s-a prezentat la cabinetul medical pentru multiple echimoze vechi și recente la nivelul feselor, membrelor superioare și inferioare, toracelui antero-posterior și lateral, relatând că a fost agresat verbal, fizic și sexual în mod repetat până în prezent de alte persoane private de libertate din camera de detenție în care a fost cazat, imediat după depunere. În Registrul de consultații, la data antemenționată, se specifica că au fost evaluate medical alte 3 persoane din aceeași cameră de deținere, dintre care încă una prezenta echimoze și relatea că a fost agresată de aceeași colegi de cameră. Persoana agresată sexual, împreună cu cealaltă persoană agresată doar fizic, nu și sexual, au solicitat în scris expertiză INML. Asistentul medical care a evaluat persoanele agresate a întocmit o adresă către directorul Penitenciarului în care a menționat pentru toți deținuții implicați în incidentul din 09.01.2020 concluziile examenului medical efectuat în aceeași zi din care reiese că două dintre persoanele private de libertate solicită consult la INML. Cu privire la incidentul menționat, au fost sesizate: conducerea penitenciarului, Dispeceratul ANP, Secția 19 Poliție și Judecătorul de drepturi și libertăți. Nu a fost sesizat Parchetul. Din documentele transmise de către conducerea penitenciarului reiese că persoanele agresate nu au fost prezentate la INML**

pentru expertiză medico-legală, precum și faptul că medicul nu a sesizat procurorul conform prevederilor art. 72 alin. 3 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Va fi sesizată instituția cu competență în acest caz. Față de acest incident, va fi sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 5.

*O altă persoană privată de libertate a afirmat agresiune umană în cameră și că a fost lovit cu pumnii și cu o cataramă de curea. Conform Hotărârii Nr. 157/2016 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Anexa 3 la Regulament, bunurile interzise a fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți includ bunuri și obiecte care pot fi folosite pentru a vătăma alți deținuți ori alte persoane sau care pot provoca distrugerii ale proprietății.*

*De asemenea, pe data de 21.01.2020, 2 persoane private de libertate au fost implicate într-o altercație, iar la examenul medical s-a constatat că prezentau urme de violență corporală și că prezentau o stare euforică. Au fost testați cu aparatul etilotest care indica o alcoolemie de 2,20 pentru una dintre persoane și 1,18 pentru cea de-a doua. Au fost transmise: o informare către Judecătorul de supraveghere a privării de libertate din cadrul Penitenciarului București Rahova și o sesizare către Secția 19 Poliție. Conform Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016 art. 23 alin. (2) în situația în care rezultatul testării confirmă consumul de alcool, i se recoltează probe biologice, în condițiile art. 22. Luând în considerare prevederile art. 23 și art. 22 alin. (3) conform căroră „Directorul unității, cu avizul favorabil al judecătorului de supraveghere a privării de libertate, dispune prezentarea deținutului la cabinetul medical, în vederea recoltării de probe biologice prin mijloace noninvazive. În cazul în care judecătorul de supraveghere a privării de libertate nu este prezent la locul de deținere, avizul favorabil sau nefavorabil se poate comunica verbal, administrația locului de deținere întocmind o notă telefonică. Încheierea va fi redactată în cel mult 3 zile, în baza documentelor și informațiilor existente la momentul emiterii avizului, puse la dispoziție de administrația penitenciarului”, alin. (4) conform căruia „Refuzul deținutului de a se supune recoltării probelor biologice se consemnează în fișa medicală și constituie abatere disciplinara gravă” și alin. (5) conform căruia “Recoltarea de probe biologice se realizează, după caz, prin prelevarea de probe de urină și/sau de salivă” precum și documentele întocmite de reprezentanții penitenciarului cu privire la acest incident, s-a constatat faptul că nu au fost respectate prevederile legale menționate.*

Coroborând informațiile din Registrul de agresiuni, Raportul de tură și Registrul de consultații, s-a constatat o neconcordanță între acestea în sensul că, unele examinări medicale care au decelat urme de violență corporală nu erau consemnate și în Registrul de agresiuni.

*Din verificarea Registrului de consultații s-a constatat că, pe data de 06.01.2020 o persoană privată de libertate aflată în tratament cronic pentru mai multe afecțiuni s-a prezentat la cabinetul medical cu Siofor 48cp, Furosemid 22cp, Diaprel 50cp, Maltofer 11cp, Hepatoprotect 43cp și Esentiale forte 19cp relatând că „nu prea și-a luat tratamentul deoarece nu știe cum”. Nu a fost precizat în Registrul de consultații, numele și prenumele cadrului medical care a făcut mențiunea existentă, existând doar o semnătură indescifrabilă. Totodată, pe data de 17.06.2020 o persoană privată de libertate, cu mers deficitar, datorat unei pareze pe partea dreaptă, într-un moment de neatenție, a căzut într-o groapă în sectorul vizită rezultând o plagă și mai multe escoriații. În urma acestui incident medicul care l-a evaluat a întocmit o adresă către directorul Penitenciarului în care a menționat concluziile examenului medical efectuat în aceeași zi, iar procesul verbal încheiat între șefii de tură din data incidentului menționa că la ora 17:30 deținutul s-a lovit accidental în cadrul sectorului vizită, la nivelul piciorului drept, a fost prezentat la cabinetul medical, a declarat că nu a fost agresat și a refuzat prezentarea la Spitalul Penitenciar Rahova. Nu au existat mențiuni cu privire la remedierea problemei de structură a pavimentului din sectorul de vizită. De asemenea, în data de 6.07.2020 era menționată o persoană aflată în*

*refuz de hrană care a afirmat că dorea să se sinucidă, căreia medicul nu îi poate monitoriza greutatea corporală deoarece ”nu exista cântar pentru măsurarea greutății corporale”, iar în data de 07.07.2020 erau menționate cazurile a două persoane private de libertate cu ”plagă înțepată insectă” pentru care nu se specifică segmentul anatomic afectat. În data de 27.06.2020 în Raportul de tură era menționată o persoană privată de libertate căreia i s-au administrat 2 fiole de hemisuccinat de hidrocortizon pentru că „afirmativ criză de bronhospasm”. Nu era specificată nicio simptomatologie care să fie sugestivă pentru criza de bronhospasm. Astfel, nu era clar cine a consultat persoana privată de libertate sau cine a recomandat, administrat și consemnat tratamentul în raportul de tură.*

Din verificarea Registrelor de consultații infirmerie nu s-a putut determina tipul consultației acordate (inițială/de control sau la cerere/programată/urgență) și nici dacă persoana consultată a rămas sau nu internată la infirmerie. Din acest registru a reieșit faptul că, *la data de 14.04.2020 o persoană privată de libertate, suferind de diabet zaharat insulino-necesar, aflată în refuz de hrană, s-a prezentat la cabinet și a afirmat că și-a injectat tot pen-ul (100 u.i) de insulina Lantus. Glicemia era de 53mg/dl, a dat declarație că iese din refuz de hrană și s-a recomandat prezentarea la Spitalul Penitenciar București Rahova.*

De la începutul Stării de Urgență pe teritoriul României și până la data desfășurării vizitei, în cadrul penitenciarului, 239 de persoane private de libertate s-au aflat în izolare din motive medicale, fiind contactați cu un caz confirmat CoVid-19. Din informațiile personalului medical, starea de sănătate a acestora a fost monitorizată zilnic (**nu s-a putut realiza coroborarea cu documentația medicală întrucât nu au fost puse la dispoziție fișele medicale solicitate pentru persoanele care au fost izolate**). De asemenea, au existat și în cadrul personalului 53 de angajați contactați cu un caz confirmat, care s-au aflat în izolare pe perioada stabilită de lege. La nivelul unității penitenciare s-au stabilit camere destinate cazurilor de izolare și monitorizare a cazurilor suspecte CoVid-19 sau a cazurilor de persoane nou depuse, în cadrul secției E.4 - camerele 36 și 43.

Menționăm faptul că, atât pe parcursul vizitei cât și ulterior, colaborarea cu reprezentanții unității penitenciare vizitate a fost necorespunzătoare, în sensul punerii la dispoziție a documentelor solicitate de membrii echipei de vizită (spre exemplu: perioadă mare de timp de la solicitarea documentelor și până la punerea acestora la dispoziția echipei de vizită, în timpul efectuării vizitei; netransmiterea tuturor documentelor solicitate de membrii echipei de vizită, ulterior efectuării acesteia etc.). **Astfel, nu au fost respectate prevederile articolului 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, conform căreia “Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale”.**

Cu privire la asistența medicală, în temeiul dispozițiilor art. 59 și art. 34 din Constituție coroborat cu art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului a emis **Recomandarea nr. 153 din 10 septembrie 2020 privind dreptul la ocrotirea sănătății a persoanelor private de libertate.** Recomandarea menționată a fost emisă în sensul *luării tuturor măsurilor necesare pentru ca persoanele private de libertate să fie programate și prezentate de îndată pentru consult de specialitate, investigații sau internare în unități medicale din cadrul sistemului penitenciar sau din afara acestuia, în funcție de urgența stabilită de medic, conform recomandării acestuia, pentru a nu le pune viața în pericol sau să le fie agravată starea de sănătate*

Această Recomandare a fost însoțită de către conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor (adresa nr. 49437/DSM/2020) prin înaintarea tuturor unităților penitenciare o adresă în care solicită medicilor de familie din unitățile penitenciare să aibă în vedere respectarea recomandărilor de specialitate, prin programarea și ulterior prezentarea deținuților la consulturi și investigații de specialitate.

**Referitor la asistența socială**, la nivelul unității penitenciare erau angajați asistenți sociali în cadrul Serviciului de asistență psihosocială, care dețineau avizul de exercitare a profesiei și treapta de competență corespunzătoare activităților pe care le desfășurau, aceștia fiind înscriși în Registrul Național al Asistenților Sociali din România. **Din discuțiile purtate cu reprezentanții penitenciarului a rezultat faptul că numărul specialiștilor din Serviciul Asistență Psihosocială (asistenți sociali, psihologi, educatori) era insuficient, ținând cont de raportul specialist/numărul persoanelor private de libertate, cât și de organizarea spațiilor. Chiar dacă, la momentul vizitei, erau respectate standardele de personal (așa cum au fost stabilite în ședința din iunie 2016 la sediul ANP), se constată că se impune revizuirea acestora prin suplimentarea cu personal specializat, având în vedere că au intervenit modificări și în structura arhitecturală a penitenciarului, dar și faptul că a crescut și s-a diversificat nevoia de asistență psihosocială și educație. Astfel, este necesară reevaluarea numărului de funcții din Serviciul Asistență Psihosocială (asistenți sociali, psihologi, educatori) în funcție de numărul persoanelor deținute și regimul de detenție, dar și de organizarea arhitecturală a spațiilor, ținând cont de faptul că standardele de personal aplicabile sunt cele stabilite în anul 2016, iar un număr redus de specialiști nu pot oferi servicii de calitate.**

În ceea ce privește activitatea asistenților sociali, aceasta era structurată pe trei componente: consiliere socială, convorbiri individuale și implementarea programelor structurate sau semi-structurate și vizau evaluarea, consilierea, medierea socială, precum și alte activități desfășurate în baza proiectului de activitate. În vederea menținerii relației cu familia, cu privire la identificarea și susținerea mediului de suport pentru integrare socială, cât și pentru identificarea dificultăților financiare post liberare, persoana privată de libertate apela la asistentul social. Demersurile de asistență socială au avut în vedere identificarea nevoilor, a riscurilor de a dezvolta comportamente dezadaptative, precum și particularizarea intervențiilor în funcție de specificul fiecărei categorii de persoane private de libertate. De asemenea, asistenții sociali acordau sprijin calificat persoanelor private de libertate, în vederea ameliorării sau soluționării problemelor sociale cu care se confruntau, cât și în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în familie și comunitate după liberarea din penitenciar. În cadrul convorbirilor individuale deținuții formulau solicitări cu privire la: solicitarea unor duplicate a documentelor de naștere de la autoritatea publică locală care a înregistrat nașterea, demersuri privind obținerea pensiei sau încadrarea în grad de handicap; transferuri ale pensiei; solicitări către unități școlare în vederea eliberării adeverinței privind situația școlară, document necesar în vederea completării dosarului de pensie; revizuirea situației medicale în vederea menținerii încadrării în grad de handicap/pensie de invaliditate; menținerea legăturii cu familia; solicitări către autoritățile publice locale privind obținerea unor informații cu privire la situația copilului și demersuri în vederea reluării legăturii cu acesta; includerea în programe sau activități; audiențe pentru diverse probleme sau către alți specialiști; solicitări de obținere a unor adeverințe de venit/certificate de bunuri impozabile necesare pentru a demonstra îndeplinirea obligațiilor privind condițiile eliberării condiționate, etc. Din punct de vedere al activităților de mediere socială, asistenții sociali efectuau demersuri în raport cu instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și mediul de suport al persoanelor private de libertate, formulând adrese scrise către autorități sau telefonic, în cazuri temeinic justificate, când situația impunea intervenție imediată.

Având în vedere contextul cu privire la transmiterea și răspândirea virusului SARS-Cov-2, precum și specificul executării pedepselor și măsurilor privative de libertate, în conformitate cu dispozițiile Direcției Reintegrare Socială din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, începând cu data de 21.03.2020 toate programele și activitățile de reintegrare socială s-au desfășurat prin alternarea întâlnirilor directe cu deținuții (grupuri mici –maxim 5 persoane, pe camere sau tronsoane, raportate la spațiul de desfășurare) cu activități desfășurate la nivelul camerelor, prin intermediul TV cu circuit închis. De asemenea activitățile derulate cu persoanele private de libertate au fost adaptate în sensul informării continue a deținuților cu privire la specificul infectării cu SARS-CoV-2, a conștientizării necesității respectării unor măsuri igienico-sanitare stricte, precum și a menținerii unei stări de spirit corespunzătoare în rândul acestora.

Activitățile educative și de asistență socială s-au realizat prin limitarea la maximum a contactului cu deținuții cunoscută cu afecțiuni medicale pulmonare sau suspecte de infecții



respiratorii. Activitățile s-au putut derula în regim individual, doar cu avizul medicului și cu respectarea măsurilor de protecție din partea personalului. De la activitățile individuale au fost excluși deținuții aflați în izolare din punct de vedere medical. Activitățile de grup s-au realizat prin distribuirea la cameră a materialelor.

Demersurile de reintegrare socială desfășurate în perioada stării de urgență și alertă au fost inițiate ținând cont de oferta de programe și activități de reintegrare socială, de nevoile identificate, precum și de recomandările survenite pe parcursul anului din partea Direcției Reintegrare Socială din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, ținând cont totodată de resursele umane și materialele disponibile. Implicarea persoanelor private de libertate în demersuri educaționale, psihologice, sociale și moral-religioase s-a realizat prin includerea persoanelor private de libertate de la nivelul aceleiași camere de deținere, la aceeași activitate sau din cadrul aceleiași secții de deținere, cu respectarea criteriilor stabilite pe principiul rotației.

Activitățile în regim individual de tipul: evaluare, consiliere, convorbire, circumscrise domeniilor educație, asistență psihologică și asistență socială s-au realizat față în față, la solicitarea persoanei private de libertate și/sau în situația în care specialistul a considerat necesar, respectându-se măsurile de protecție medicală și distanțarea fizică, iar evaluările persoanelor nou-depuse s-au realizat după 14 zile de la depunere, evaluările periodice și finale realizându-se pornind de la studiul documentelor, ulterior având loc o întâlnire față în față cu respectarea măsurilor specifice sau prin intermediul liniei telefonice instalate.

Pe perioada martie - iunie 2020, la nivelul sectorului asistență psihosocială, domeniul asistență socială, au fost desfășurate programe (103 participanți - programe de pregătire pentru liberare, 43 participanți - programe de formare a abilităților parentale, 19 participanți - programe de formare a abilităților sociale, 15 participanți - program de prevenire a recidivei, etc, cât și activități desfășurate pe baza proiectului de activitate, activități necreditate - 36 participări) și activități individuale (1121 participări - convorbiri individuale, 190 - consilieri sociale, 1120 evaluări sociale inițiale, evaluări pe parcurs și finale, demersuri de asistență socială). O creștere evidentă față de aceeași perioadă a anului anterior se remarcă în cazul activităților desfășurate cu deținuții, de către asistenții sociali în regim individual, numărul acestor activități fiind de 1121, față de aceeași perioadă a anului precedent când numărul acestora a fost de 472 participări. Activitățile de grup s-au realizat prin distribuirea la cameră a materialelor scrise și a fișelor de evaluare, limitându-se pe cât posibil contactul personalului cu deținuții cunoscuți cu afecțiuni medicale pulmonare, sau suspecte de infecții respiratorii în contextul epidemiologic actual. Activitățile de grup s-au organizat prin constituirea de grupuri mici, în special cu membrii aceleiași camere de deținere.

În ceea ce privește consilierea psihologică, numărul convorbirilor individuale de informare a crescut de peste două ori în anul 2020, față de anul 2019, cu referire la aceeași perioadă. Cu privire la activitățile educative din numărul de 18 deținuți înscriși în programul „a doua șansă” nivel primar au finalizat cursurile 7 deținuți, 9 au fost transferați în această perioadă, iar un deținut a rămas cu situația neîncheiată și un alt deținut a fost exclus pe motiv că a participat la cursuri în alt penitenciar. Tot în cadrul activităților de educație au fost susținute prelegeri pe tema activităților de informare și conștientizare privind prevenirea răspândirii virusului SARS-Cov-2, cât și cu privire la Ziua mondială a sănătății, Ziua internațională Nelson Mandela, Ziua mondială fără tutun, etc., concursuri tematice, cât și redactări de articole în reviste (Cuget liber, Liber în gândire, Mărgăritare din detenție, etc). Activitățile religioase derulate în această perioadă au fost organizate cu un număr redus de deținuți (285 deținuți în perioada martie-iunie 2019, față de 1065 deținuți pentru aceeași perioadă a anului 2020), iar activitățile sportive și recreative desfășurate la sălile de sport din cadrul secțiilor de deținere, respectiv în aer liber (fotbal) desfășurate în perioada enunțată a anului 2019 (numărul deținuților care au participat a fost de 2223), a fost mult mai mic în anul 2020 (numărul acestora a fost de 1240). În registrele specialiștilor, cele mai multe consemnări fac referire la solicitările persoanelor private de libertate de a participa la activități, programe și cursuri școlare, cât și reluarea acestora, având în vedere că pe perioada stării de urgență au fost suspendate.

În ceea ce privește acordarea unor drepturi, pe perioada stării de urgență dreptul de a primi vizite, dreptul la vizită intimă, dreptul de a primi bunuri prin sectorul de vizită și recompensele constând în permisiunea de ieșire din penitenciar au fost suspendate. De asemenea, a crescut numărul

și durata convorbirilor telefonice, iar, cu privire la comunicările on-line au fost amenajate un număr de 30 sisteme de comunicare. Procedura de acordare a convorbirilor on-line (solicitarea, programarea, aprobarea, nominalizarea aparținătorilor cu care dorește să-și exercite dreptul la convorbiri on-line) era similară celei de acordare a dreptului la vizită, conform regimului de executare. Cu ocazia solicitării de programare, li se cereau aparținătorilor datele prin care puteau fi contactați în vederea conexiunii prin Skype (număr de telefon, ID/nume Skype). Dreptul la convorbiri on-line s-a acordat indiferent de situația disciplinară și periodicitatea vizitelor acordate anterior și a fost suplimentat prin raportare la numărul de vizite la care au dreptul, conform regimului de executare. După încetarea stării de urgență s-au menținut condițiile de acordare a dreptului la convorbire on-line în limita maximă prevăzută de lege.

Prin Protocolul privind efectuarea apelurilor telefonice de către asistentul social în cazul deținuților aflați în imposibilitatea financiară de a menține legătura prin intermediul convorbirilor telefonice au fost identificate un număr de 39 cazuri, 14 dintre aceștia solicitând efectuarea apelurilor telefonice de către asistentul social către un aparținător. Din analiza celor menționate rezultă că atât A.N.P. cât și reprezentanții penitenciarului s-au implicat activ în menținerea relației cu familia și mediul de suport în perioada în care au fost interzise vizitele. De asemenea, atât ANP cât și administrația penitenciarului a întreprins măsuri pentru reducerea tarifelor practicate la convorbirile telefonice, dar și a prețurilor practicate la punctul comercial. Astfel, la solicitarea ANP, furnizorul de telefonie a plafonat tarifele naționale începând din data de 20.03.2020, către destinații fixe în România, dar și către destinații mobile, pe perioada stării de urgență, măsură aplicabilă în toate unitățile penitenciare în care funcționează sistemul de telefonie PAYTEL, în baza contractelor existente.

Recunoscut fiind faptul că este important ca deținuții să cunoască situațiile de risc la care se pot expune, simptomele îmbolnăvirii, să înțeleagă necesitatea interzicerii/limitării anumitor activități atât în interiorul, cât și în exteriorul locului de deținere, precum și importanța aplicării și respectării unor măsuri stricte de igienă individuală și colectivă, personalul Serviciului Educație, din cadrul penitenciarului s-a implicat în perioada 13-18.03.2020, într-o Campanie de informare și conștientizare privind prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV-2. În cadrul acestei activități s-a urmărit și identificarea stării de spirit din rândul persoanelor custodiate, prin derularea unor activități cu caracter de grup, dar și individual, urmărindu-se menținerea unui climat detensionat în mediul penitenciar.

În cadrul vizitei a fost distribuit persoanelor private de libertate care executau pedeapsa în diferite regimuri de executare: arest preventiv, închis, maximă siguranță, aflate în categoria de vârstă peste 21 ani, inclusiv infirmerie și persoane peste 65 de ani, aflați în penitenciar de 2 luni - 4 ani, un set de chestionare pe diferite capitole.

Din analiza chestionarelor - capitolul asistență socială, a rezultat faptul că majoritatea persoanelor private de libertate au apelat la serviciile unui asistent social și că au fost mulțumiți de serviciile acestuia. Toate persoanele private de libertate care au completat chestionarul au declarat că le-a fost asigurată păstrarea legăturii cu familia și lumea exterioară prin acces la telefon, și comunicare on-line, fiind suplimentat numărul și durata acestora și au înțeles că pentru protecția lor s-a decis suspendarea cursurilor și reducerea timpului de ieșire în aer liber. Aceștia au mai precizat că își doreau reluarea activităților, inclusiv scoaterea la biserică și participarea la muncă.

Din discuțiile cu reprezentanții penitenciarului a rezultat faptul că urmare deciziei ANP penitenciarul custodia persoane private de libertate afectate HIV/SIDA, iar aceste persoane au dreptul la indemnizații lunare de hrană, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 584/2002 privind măsurile de prevenire a răspândirii maladiei SIDA în România și de protecție a persoanelor infectate cu HIV sau bolnave de SIDA*, stabilirea modalității de acordare a acestora fiind prevăzută în *Ordinul ministrului muncii, solidarității sociale și familiei nr. 223/2006 pentru aprobarea Metodologiei de acordare a indemnizației lunare de hrană cuvenite adulților și copiilor infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA și de control al utilizării de către cei în drept a acesteia*.

Astfel, au fost semnalate situații privind dificultățile întâmpinate cu privire la transferul sumelor de bani, pentru persoanele private de libertate care au venit de la alte penitenciare din țară.

Actul normativ nu face referire la situația transferului unei persoane de la o adresă la alta, obligația beneficiarului fiind doar aceea de a anunța în 5 zile orice modificare intervenită în situația care a stat la baza acordării dreptului la indemnizație.

Deși, autoritatea penitenciară în care s-au aflat persoanele private de libertate au anunțat Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială București, despre modificarea intervenită cu privire la noua adresă, dreptul persoanei private de libertate nu a fost menținut.

Ordinul nr. 223/2006 nu prevede transferul automat al dreptului la noua adresă, fiind solicitate din nou documentele necesare stabilirii dreptului, la noua adresă.

Redeschiderea dreptului la indemnizație se face conform art. 5 din Ordinul nr. 223/2006, conform căruia „indemnizația lunară de hrană se stabilește cu luna următoare înregistrării cererii”, astfel că se realizează un decalaj de plată.

În acest sens, echipa de vizită va sesiza Autoritatea Națională a Penitenciarelor cu privire la acest aspect, astfel încât să fie informat Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ca organ emitent, să modifice Ordinul în vigoare, în sensul de a prevedea menținerea în plată a beneficiarului dreptului de indemnizație și plata acestui drept, în cel mai scurt timp.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

**RECOMANDĂ**  
**conducerii Penitenciarului București-Rahova**  
**să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

***Sub aspect juridic***

1. Efectuarea demersurilor necesare în vederea evitării supraaglomerării în unitatea penitenciară având în vedere faptul că, la momentul efectuării vizitei, capacitatea legală de ocupare era depășită, procentajul fiind de 109,14%.

2. Respectarea prevederilor art. 40 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, conform cărora “Instituțiile vizitate sunt obligate să pună la dispoziția reprezentanților echipei de vizitare, în condițiile legii, înainte, în timpul sau după efectuarea vizitei, orice documente sau informații care se află la dispoziția lor sau pe care le pot procura, solicitate de aceștia în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale”, având în vedere faptul că documentele solicitate, au fost transmise cu întârziere, iar unele dintre acestea, nu au fost transmise.

***Sub aspectul asistenței medicale***

1. Administrarea medicației pentru afecțiuni acute și cronice DOAR de către personalul medical sau în prezența acestuia.

2. Depozitarea substanțelor cu efect farmacologic DOAR sub cheie în compartimentul medical, accesibile DOAR prin intermediul personalului medical.

3. Dotarea corespunzătoare a cabinetelor medicale pentru monitorizarea stării de sănătate a persoanelor private de libertate care intră în Refuz de hrană ca formă de protest, inclusiv a achiziționării unui cântar pentru măsurarea greutatei corporale a acestora.

4. Menționarea în registrul de agresivități dacă persoana a solicitat sau nu expertiză IML pentru leziunile corporale.

5. Menționarea orei consultației în toate registrele de consultații.

6. Consemnarea clară în registrele de consultații a numelui și prenumelui persoanelor care le completează zilnic, semnătura și parafa medicului acolo unde este cazul.

7. Atenție sporită la descrierea leziunilor înscrise în registrele de consultații.
8. Rezolvarea problemelor de infrastructură pentru a evita accidentarea persoanelor private de libertate sau a angajaților penitenciarului.
9. Îmbunătățirea comunicării între departamentele Penitenciarului pentru corelarea tuturor informațiilor disponibile și obținerea unei mai bune imagini de ansamblu asupra fiecărui eveniment/situație.
10. Administrarea de tratament medicamentos în cazurile acute se va efectua doar în baza consultului medical (medic/ asistent medical), specificându-se semnele și/sau simptomele pacientului, care au condus la decizia terapeutică.
11. Respectarea prevederilor art. 72 alin. 3 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, conform căruia „ În cazul în care constată urme de violență sau persoana condamnată acuză violențe, medicul care efectuează examenul medical are obligația de a consemna în fișa medicală cele constatate și declarațiile persoanei condamnate în legătură cu acestea sau cu orice altă agresiune și de a sesiza de îndată procurorul.”
12. Respectarea prevederilor art. 22 și 23 ale Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016 în ce privește persoanele suspecte că au consumat substanțe interzise.
13. Respectarea prevederilor Ordinului nr. 429/C din 7 februarie 2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor Secțiunea a 8-a Asistența medicală în timpul executării unei sancțiuni disciplinare art. 50, 51 și 52, conform cărora “Persoanele care execută măsuri disciplinare beneficiază în continuare de asistență medicală, avizul medicului este obligatoriu în cazul aplicării și executării sancțiunii cu izolarea asupra unei persoane private de libertate, personalul medical vizitează zilnic persoanele private de libertate aflate în executarea măsurilor disciplinare cu izolare, propunând conducerii unității suspendarea măsurii disciplinare în cazul în care evoluția stării de sănătate a acestora o impune”.
14. Respectarea prevederilor Anexei 3 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, privind bunurile interzise a fi primite, cumpărate, păstrate și folosite de către deținuți includ bunuri și obiecte care pot fi folosite pentru a vătăma alți deținuți ori alte persoane sau care pot provoca distrugerii ale proprietății.
15. Luarea tuturor măsurilor necesare pentru ca persoanele private de libertate să fie programate și prezentate de îndată pentru consult de specialitate, investigații sau internare în unități medicale din cadrul sistemului penitenciar sau din afara acestuia, în funcție de urgența stabilită de medic (conform recomandării acestuia, pentru a nu le pune viața în pericol sau să le fie agravată starea de sănătate) în conformitate cu adresa transmisă de Administrația Națională a Penitenciarelor prin care solicită medicilor de familie din unitățile penitenciare să aibă în vedere respectarea recomandărilor de specialitate, prin programarea și ulterior prezentarea deținuților la consulturi și investigații de specialitate.

### ***Sub aspectul asistenței sociale***

1. Informarea Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la nevoia de revizuire a standardelor de personal, având în vedere faptul că a crescut și s-a diversificat nevoia de asistență psihosocială și educație, ultimele standarde fiind aprobate în anul 2016;
2. Revizuirea Statului de personal al unității penitenciare, prin reevaluarea numărului de funcții din Serviciul Asistență Psihosocială (asistenți sociali, psihologi, educatori) ținând cont de raportul specialist/numărul persoanelor private de libertate, cât și de organizarea spațiilor;

## **Administrației Naționale a Penitenciarelor**

1. Efectuarea demersurilor de către conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor, către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ca organ emitent de modificare a ordinului în vigoare (Ordinul nr. 223/2006) cu privire la situațiile de transfer a plății unor drepturi destinate persoanelor private de libertate, în sensul de a prevedea menținerea în plată a beneficiarului dreptului de indemnizație și plata acestui drept în cel mai scurt timp.

București, 19 februarie 2021

